

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА

УДК 323.1

К. М. ВІТМАН

ВПЛИВ ПОСТІЙНОГО НЕЙТРАЛІТЕТУ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОЕКТУ ВЕЛИКОЇ ШВЕЙЦАРІЇ

Досліджується швейцарський вимір процесів етнополітичної інтеграції та дезінтеграції, позаяк Швейцарія, не входячи до складу ЄС, є центром доцентрово-відцентрових тенденцій у регіоні. Аналізується суть міжнародно-правового статусу нейтралітету Швейцарії та його вплив на практичну реалізацію проекту Великої Швейцарії. Автор доходить висновку, що політика постійного нейтралітету Швейцарії, незважаючи на її трансформацію в сучасних умовах, несумісна з етнополітичною інтеграцією окремих регіонів Італії, Німеччини, які задекларували бажання увійти до складу Швейцарської Конфедерації на правах окремих кантонів, оскільки така інтеграція може бути розцінена як акт агресії.

Ключові слова: *нейтралітет, етнополітична інтеграція, етнополітична дезінтеграція, Європейський Союз, Швейцарія.*

Vitman Kostantyn. The Influence of Constant Neutrality on Realization Big Switzerland Project

The Swiss dimension of ethnopolitical integration and disintegration is studied, as Switzerland, not being a member of the EU, is the center of centripetal and centrifugal tendencies in the region. The essence of the international legal status of neutrality of Switzerland and its influence on the practical realization of the project of Big Switzerland is analyzed. The author concludes that the policy of permanent neutrality of Switzerland, despite its transformation under modern conditions, is incompatible with the ethnopolitical integration of certain regions of Italy and

Germany, which declared their desire to become parts of the Swiss Confederation on the rights of cantons, since such an integration can be regarded as an act of aggression.

Key words: *neutrality, ethno-political integration, ethno-political disintegration, European Union, Switzerland.*

Досліджуючи процеси етнополітичної інтеграції та дезінтеграції на європейському просторі загалом і в окремих європейських державах зокрема, неможливо оминати кейс Швейцарії — країни, яка за багатьма ознаками відрізняється від інших європейських країн, але є центром доцентрово-відцентрових тенденцій. Науковий інтерес до цієї держави обумовлений кількома головними факторами: 1) Швейцарія є нейтральною державою, яка не входить до складу ЄС, але достатньо інтегрована в європейський простір; 2) Швейцарія є контрастно гетерогенною поліетнічною державою, що дає підстави дослідникам сумніватися у життєздатності спільної швейцарської ідентичності, але забезпечує високий рівень участі всіх етноспільнот в прийнятті рішень; 3) високий рівень економічного розвитку та демократичності, привабливі стандарти життя Швейцарії заохочують суміжні регіони сусідніх держав заявляти про наміри етнополітичної інтеграції до складу Швейцарії, що призвело до появи феномену Великої Швейцарії. Окремі аспекти цієї проблематики досліджували: Е. Бонжур, В. Вдовенко, Ю. Габріел, Д. Гансер, М. Готтінгер, В. Денисюк, Х. Моргентау, К. Морріс, О. Тіунов, Ю. Умеренко, С. Степанова, С. Фокіна, — але у більшості випадків поза етнополітичним контекстом.

Відмова Швейцарії від переваг участі в Європейському Союзі обумовлена міжнародно-правовим статусом постійного нейтралітету. С. Фокіна визначає нейтралітет як міжнародно-правовий інститут, комплекс заходів щодо захисту держави від економічних, географічних і політичних наслідків воєн, а також від агресії експансіоністськи налаштованих держав¹. Нейтралітет Швейцарії, викликаний внутрішньополітичними причинами, формувався багато століть, починаючи з епохи Середньовіччя, і з часом трансформувалася в національну ідею,

яка об'єднує швейцарську націю та лежить в основі швейцарського державотворення. Е. Бонжур та М. Готтінгер переконані, що «поняття швейцарського нейтралітету виникло одночасно з поняттям швейцарської нації»². Завдяки політиці нейтралітету у ХХ ст. Швейцарії вдалося не лише уникнути участі у Першій та Другій світових війнах, а й зміцнити свій міжнародний авторитет за рахунок здійснення посередницьких миротворчих зусиль.

Незважаючи на дотримання постійного нейтралітету, Швейцарія бере активну участь у миротворчих місіях та врегулюванні збройних конфліктів на європейському просторі. Зокрема у 1999 р. Швейцарія направила миротворців для участі у Kosovo Force (KFOR) — міжнародних силах, які забезпечили припинення протистояння і стабільність в Косово. Швейцарська миротворча місія здобула назву «Swisscoy» і триває досі. У 2004 р. Швейцарія направила спостерігачів для участі в миротворчій операції сил Європейського Союзу European Union Force (EUFOR) Althea у Боснії та Герцеговині³. Швейцарські миротворці беруть активну участь також у інших миротворчих операціях під егідою ООН та ОБСЄ. До речі, Швейцарія стала членом ООН лише у 2002 р. після того, як швейцарці проголосували за вступ до міжнародної організації на референдумі. Таким чином Швейцарія стала першою країною, що приєдналася до ООН на основі всенародного голосування. Країна тривалий час утримувалася від вступу до ООН, хоча це питання широко дискутувалося в політичних колах. Аргументи на користь вступу переважили лише тоді, коли постійний нейтралітет почав загрожувати Швейцарії зовнішньополітичною ізоляцією в умовах сучасного світу.

Постійний нейтралітет за О. Тіуновим є міжнародно-правовим становищем (статусом) держави, що передбачає: 1) неучасть у будь-яких збройних конфліктах за винятком самооборони; 2) відмову від вступу у воєнні союзи (блоки); 3) заборону на розміщення військових баз іноземних держав на території держави; 4) заборону на озброєння армії держави зброєю масового ураження⁴. Постійний нейтралітет Швейцарії є результа-

том підписання таких міжнародно-правових актів від 1815 р.: Акту Віденського Конгресу, Додатків до Акту Віденського Конгресу, Декларації про справи Гельветського Союзу, Акту щодо визнання і гарантії постійного нейтралітету Швейцарії та недоторканності її території. Як підкреслює В. Вдовенко, нейтралітет держави відповідно до світової практики і норм міжнародного права обов'язково має бути визнаним міжнародним співтовариством або на рівні міжнародного договору (швейцарський), або на рівні національного законодавства (австрійський)⁵.

При цьому В. Вдовенко зауважує, що нейтралітет обмежує державу, яка його дотримується, у взаємодії з іншими суб'єктами міжнародних відносин через заборону на участь у військових конфліктах та структурах колективної оборони. Порівнюючи з нейтралітетом, позаблоковість дає державі ширше поле маневру, обмежуючи її діяльність на міжнародній арені лише заборонами на участь у військових блоках⁶. Однак глобалізований світ розширює, урізноманітнює сфери діяльності та співпраці (миротворчість, екологія, боротьба з бідністю, злочинністю та наркоманією), в яких Швейцарія бере участь без шкоди для міжнародно-правового статусу нейтралітету, який також еволюціонує під впливом чинників розвитку сучасного світу.

В науці поширені й інші точки зору на нейтралітет Швейцарії. На думку Ю. Габрієла, нейтралітет Швейцарії не змінюється в сучасних умовах, а прогресивно послаблюється. Дослідник стверджує, що поступовий занепад нейтралітету, обумовлений посиленням різних форм політичної та економічної взаємозалежності, вдало маскується високою популярністю постійного нейтралітету серед населення Швейцарії⁷. Натомість В. Вдовенко вважає, що європейські нейтральні і позаблокові країни (Австрія, Швеція, Швейцарія, Фінляндія) вже не намагаються зберегти нейтралітет в тій формі, в якій його дотримувалися протягом тривалого часу, а прагнуть якомога ефективніше використати нейтралітет в умовах посилення інтеграції, адаптуючи його до нових реалій міжнародного життя⁸.

Популярність нейтралітету і політики, спрямованої на його підтримку, серед населення Швейцарії залишається дуже високою. Згідно з опитуваннями близько 48% респондентів вважають нейтралітет головним символом держави. Лише 31% виступає за посилення співпраці з ЄС і 19% — за вступ Швейцарії до НАТО⁹. Євроскептичні настрої дуже поширені у швейцарському суспільстві: більшість населення переконана, що вступ до ЄС призведе до домінування загальноєвропейських викликів (міграції, безробіття) на перевагами. Саме тому Швейцарія вдалася до обмеження трудової міграції з євросони, що загострило її взаємовідносини з ЄС, які базуються на двосторонніх угодах. Держава вирішила пожертвувати поглибленням співпраці з ЄС, імплементуючи рішення референдуму від 9 лютого 2014 р., на якому швейцарці висловилися за обмеження імміграції з ЄС. Таким чином, Федеральний Закон «Про правове становище іноземних громадян на території Швейцарської Конфедерації» було трансформовано в Закон «Про іноземців» (Federal Act on Foreign Nationals)¹⁰, який встановив додаткові обмеження (володіння мовою, термін проживання, інтеграція) для отримання дозволу мігрантами на постійне проживання. Принциповими питаннями, щодо яких Швейцарія не готова йти на компроміс з ЄС, крім міграції, є збереження банківської таємниці, швейцарського франку та непорушність нейтралітету у зовнішній політиці.

Саме нейтралітет відіграє роль своєрідної парасольки, яка захищає Швейцарію від негативних наслідків європейської інтеграції та інших глобалізаційних тенденцій. Наприклад, Швейцарію оминула міграційна криза 2015 р., викликана масовим напливом мігрантів до Європи з охоплених війнами країн Африки і Близького Сходу. Крім того, статус нейтралітету дає можливість Швейцарії зосередитися на ефективному вирішенні власних внутрішніх проблем, а не загальноєвропейських, тому залишається настільки популярним серед населення. При цьому нейтралітет дозволяє розвивати співпрацю з іншими державами лише в сферах, в яких зацікавлена Швейцарія, тож відмова від інтеграції до складу ЄС має свої переваги для цієї держави.

С. Степанова переконана, що саме нейтралітет об'єднує поліетнічне населення Швейцарії, забезпечує формування єдиної ідеології та спільної ідентичності. На думку дослідниці, саме відданість постійному нейтралітету, який є не тільки зовнішньополітичним курсом, а й механізмом самоідентифікації населення, найбільше стримує Швейцарію від вступу в Європейський Союз, членство в якому вимагає перегляду або скасування найважливіших положень нейтралітету¹¹. Хоча участь в економічних союзах загалом не суперечить нейтральному статусу держави, Швейцарія утримується від членства в ЄС і у 2016 р. навіть відкликала свою заявку, подану в 1992 р. Швейцарія продовжує дотримуватися нейтралітету у класичному вигляді, який поширюється не лише на військові, а й на економічні блоки, тому обмежилася укладенням з ЄС низки двосторонніх угод¹².

На офіційному сайті Федерального уряду Швейцарії (Федеральної Ради) зазначається, що Федеральна Конституція передбачає, що Федеральна Рада та Федеральні Збори повинні вживати заходів для захисту нейтралітету Швейцарії¹³. За задумом авторів Основного Закону Швейцарії нейтралітет визначається не як мета держави або принцип зовнішньої політики, натомість як засіб досягнення мети. Основними зобов'язаннями Швейцарії в контексті політики нейтралітету визначено необхідність: утримуватися від участі у війнах, забезпечити власну оборону, забезпечити рівне ставлення до воюючих держав та не дозволяти їм користуватися територією Швейцарії. Політика нейтралітету застосовується до міжнародних конфліктів, але не до внутрішніх конфліктів, які наразі складують більшість конфліктів у світі. Політика нейтралітету Швейцарії є поєднанням всіх заходів, які ця держава застосовує для забезпечення довіри до її постійного нейтралітету і відповідно до міжнародного контексту.

Враховуючи все вищезазначене, Швейцарію як державу, яка століттями послідовно дотримується нейтралітету, не можна запідозрити у втручанні у справи інших держав, зазіханні на їх територіальну цілісність або провокуванні дезінтеграційних

тенденцій серед їх населення. Звідки ж тоді походить феномен Великої Швейцарії і чи поєднується він з політикою і статусом постійного нейтралітету цієї держави? Почнемо з того, що у дослідників виникають сумніви у високому рівні консолідації швейцарської нації та швейцарській ідентичності, враховуючи контрастну гетерогенність держави. Країні навіть прогнозували етнополітичну дезінтеграцію, натомість Швейцарія не лише не розпадається, а завдяки економічній стабільності та високому рівню життя, не останню роль у підтримці яких відіграє політика нейтралітету, навіть має можливість розширення своїх кордонів за рахунок регіонів сусідніх держав.

Швейцарська Конфедерація є федеративною державою, яка складається з 23 кантонів і межує з Німеччиною, Італією, Францією, Австрією та Лихтенштейном. Швейцарія тривалий час формувалася шляхом пошуку політико-правових та етнокультурних механізмів мирного співжиття різних етнокультурних та релігійних спільнот. Саме тому у країні застосовується чотири офіційні мови: німецька (користується 65% населення), французька (18%), італійська (8%), ретороманська (1%). Державної мови в класичному розумінні в країні немає. Водночас у Швейцарії дуже велика кількість мігрантів — вона належить до держав з найбільшою часткою іноземного населення у національному складі. У 2015 р. цей показник сягнув майже чверті від загальної кількості населення Швейцарії (24,6% або 2 млн з 8,3 млн)¹⁴. Найбільші мігрантські спільноти представлені португальцями, іспанцями, сербами, албанцями, турками, шрі-ланкійцями.

Зважаючи на велику кількість мігрантів, Швейцарія стикається з суттєвими труднощами у ході їх інтеграції у швейцарську націю. Оскільки Швейцарія за назвою є конфедеративною, але де-факто федеративною державою за адміністративно-територіальним устроєм (кожен кантон має власну Конституцію, дія якої обмежена Федеральною Конституцією), інтеграційна політика реалізується в різних канонах по різному. Навіть незважаючи на те, що федеральне законодавство зобов'язує всі кантони виконувати однаковий перелік інтегра-

ційних заходів. Хоча мова йде переважно про соціальну та трудову інтеграцію, спостерігаються спроби будувати політику інтеграції навколо етнокультурної (мовної) складової. Однак ситуація ускладнюється наявністю чотирьох офіційних мов. У більшості випадків мігрантам доводиться вивчати мову кантону проживання. Водночас у мігрантів є вибір і вони можуть прибувати до кантонів, орієнтуючись на поширену в них офіційну мову. Франкомовні та німецькомовні кантони розділяє умовний кордон Рештіграбен (нім. Röstigraben у пер. Картопляний рів), що символізує етнокультурні та політичні відмінності між франкошвейцарцями та германошвейцарцями¹⁵.

Суперечності між франкомовними та німецькомовними кантонами Швейцарії завжди були джерелом дезінтеграційних тенденцій, оскільки ці регіони як правило дотримуються різних позицій щодо як важливих (політична інтеграція), так і незначних питань (заборона побудови мінаретів), які приймаються на референдумах. У 2009 р. колишній лівійський диктатор Каддафі навіть готував до внесення в ООН проект резолюції щодо розподілу Швейцарії між сусідніми державами Німеччиною, Францією та Італією саме за мовною ознакою. Компромісом між різними кантонами стало внесення до Конституції змін, які гарантували рівні права всіх чотирьох мов у країні та покладали на Федеральну Раду зобов'язання сприяти зміцненню взаєморозуміння між основними етнокультурно-мовними регіонами країни. Мовний компроміс підтримало 76% учасників відповідного референдуму. Нагадаємо, що Швейцарія є країною напівпрямої демократії, найважливіші рішення в якій приймаються на референдумах. Швейцарці можуть пропонувати зміни до Конституції (федеральна народна ініціатива) або ініціювати референдум щодо будь-якого закону парламенту.

Незважаючи на існування розбіжностей між етнокультурно-мовними регіонами, досить поширене уявлення про те, що Картопляний рів об'єднує, а не роз'єднує державу, оскільки швейцарське багатоманіття (багатомовність, поліетнічність) у

поєднанні інструментами прямої демократії, яка забезпечує можливість кожній етнокультурній спільноті ініціювати прийняття рішень та висловити свою позицію щодо них, забезпечує етнополітичну єдність та стабільність у Швейцарії. Внесок у внутрішню етнополітичну інтеграцію та рівень економічного розвитку постійного нейтралітету був розглянутий вище.

Тож, попри внутрішні етнокультурні суперечності, які нейтралізуються інструментами прямої демократії та послідовною зовнішньою політикою нейтралітету, Швейцарія є привабливою для населення сусідніх держав. У попередніх працях було детально розглянуто, як протягом останнього десятиліття населення або політичні сили окремих регіонів сусідніх держав — Франції, Німеччини та Італії висловили бажання виходу з їх складу та приєднання до Швейцарії на правах нових кантонів¹⁶. Йдеться насамперед про Ломбардію, Сардинію, Південний Тироль (Італія); Баварію, Баден-Вюртемберг (Німеччина). І саме мовне багатоманіття, яке, з одного боку, є дезінтеграційним чинником всередині Швейцарії, з іншого, сприяє етнополітичній інтеграції цих регіонів, позаяк їх мови вже є офіційними і їх статус зафіксований в Конституції Швейцарії.

Однак саме статус постійного нейтралітету стоїть на заваді розширення Швейцарії, оскільки заохочення дезінтеграційних тенденцій в сусідніх державах може розглядатися як недружній акт і навіть прояв агресії щодо Італії або Німеччини. А це суперечить політиці нейтралітету, якої дотримується Швейцарія близько двох століть. Незважаючи на те, що агресія в міжнародному праві означає насамперед застосування збройної сили (протиправне, пряме чи опосередковане,) однією державою проти суверенітету, територіальної цілісності чи політичної незалежності іншої держави, все ж зміни до Конституції Швейцарії, які передбачають процедуру вступу до Конфедерації нових кантонів, були відхилені урядом Швейцарії саме з подібних міркувань. Процедура, яка дозволяє сусіднім державам або їх частинам входити до складу Швейцарії, була напрацьована ультраконсервативною Швейцарською народною партією

(SVP), яка підтримує формування Великої Швейцарії за рахунок приєднання прикордонних регіонів Німеччини, Франції, Австрії та Італії. Безумовно, у визначенні агресії, затвердженому Резолюцією 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 р., йдеться про «будь-яку анексію зі застосуванням сили території іншої держави або частини її»¹⁷, а не про добровільне приєднання. Однак вчені вважають таке визначення агресії від 1974 р. застарілим і таким, що потребує уточнення з урахуванням сучасних реалій, нових типів загроз, впливу тощо¹⁸.

Таким чином, Швейцарія, не входячи до складу ЄС, є центром доцентрово-відцентрових тенденцій у регіоні, оскільки демонструє привабливий рівень економічного розвитку та демократичного захисту прав і свобод. Водночас політика постійного нейтралітету Швейцарії, незважаючи на її трансформацію в сучасних умовах, несумісна з етнополітичною інтеграцією окремих регіонів Італії та Німеччини, які задекларували бажання увійти до складу Швейцарської Конфедерації на правах окремих кантонів, оскільки така інтеграція може бути розцінена як акт агресії.

1. Фокина С. Основные этапы становления и развития нейтралитета в европейском пространстве (на примере Швейцарии и Австрии). Манускрипт. 2016. № 3. С. 184. 2. Bonjour E., Hottinger M. *Swiss Neutrality, Its History and Meaning*. London: G. Allen and Unwin, Ltd., 1978. P. 13. 3. EUFOR Operation ALTHEA — European Union Military Operation Bosnia and Herzegovina (BiH). *European Union External Action*. P. 1. 4. Тиунов О. Нейтралитет в международном праве. Пермь: Пермский государственный университет им. А.М. Горького, 1968. С. 4. 5. Вдовенко В. Роль і місце європейських нейтральних країн в загальноєвропейській системі безпеки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2005. Вип. 55. Ч. II. С. 73. 6. Вдовенко В. Політика нейтралітету і позаблоковості в сучасній архітектурі європейської безпеки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2006. С. 3. 7. Gabriel J. *Swiss Neutrality: How Classical is it Today?* SSRN *Tomorrow's Research Today*. 2018. P. 1. 8. Вдовенко В. Цит. праця. С. 13. 9. Левчук К. В Швейцарии усиливается евроскептицизм. *Швейцария деловая*. URL: <https://business-swiss.ch/2017/05/evroskeptitsizm-v-shvejtsarii/#>. 10. Federal Act on Foreign Nationals of 16 December 2005 (Status as of 15 September 2018): The Federal

Assembly of the Swiss Confederation. 84 p. **11.** Степанова С. Швейцария и Европейский Союз: становление взаимоотношений. *Вестник Рязанского государственного университета им. С.А. Есенина*. 2016. № 2. С. 84. **12.** Morris K. Neutrality and European Union: The case of Switzerland. *Journal of Law and Conflict Resolution*. 2011. Vol. 3. P. 107. **13.** Neutrality in the Federal Constitution // Federal Department of Foreign Affairs. URL: <https://www.eda.admin.ch/eda/en/home/foreign-policy/international-law/neutrality.html>. **14.** Nguyen D. Defining the 25% foreign population in Switzerland. *SWI-swissinfo*. URL: <https://www.swissinfo.ch/eng/migration-series-part-1-who-are-the-25-foreign-population-in-switzerland/42412156>. **15.** Eichenberger I. The «Rösti divide», a barrier that binds the Swiss // https://www.swissinfo.ch/eng/german-vs-french_the--roesti-divide---a-barrier-that-binds-the-swiss/41193552. **16.** Вітман К.М. Парадокси сепаратизму на європейському просторі. *Держава і право*. Серія Політичні науки. 2015. Вип. 67. С. 46-57. **17.** Определение агрессии. Утверждено Резолюцией 3314 (XXIX) Генеральной Ассамблеи ООН от 14 декабря 1974 года. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-74. **18.** Бойко І.І. Визначення агресії в міжнародному праві. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010. № 1. С. 178.

Vitman Kostantyn. The Influence of Constant Neutrality on Realization Big Switzerland Project

The Swiss dimension of ethno-political integration and disintegration is studied, as Switzerland, not being a member of the EU, is the center of centripetal and centrifugal tendencies in the region. While studying the processes of ethno-political integration and disintegration in the European space in general and in European states in particular, it is impossible to avoid the case of Switzerland.

Scientific interest to this state is due to several main factors. First, Switzerland is a neutral state that is not part of the EU, but sufficiently integrated into the European space. Second, Switzerland is a contrastingly heterogeneous polyethnic state, which gives researchers the reason to doubt in the viability of a common Swiss identity, but provides a high level of participation of all ethnic communities in decision-making. Third, a high level of economic development and democracy, attractive living standards of Switzerland encourage neighboring regions of neighboring countries to declare intentions of ethno-political integration into Switzerland, which led to the emergence of the phenomenon of Big Switzerland.

The essence of the international legal status of neutrality of Switzerland and its influence on the practical realization of the project of Big Switzerland is analyzed. Switzerland's refusal to participate in the European Union is due to the international legal status of permanent neutrality. The neutrality of

Switzerland, due to internal political reasons, has been formed for many centuries since the Middle Ages, and eventually transformed into a national idea that unites the Swiss nation and lies in the basis of the Swiss statehood. Despite the continued neutrality, Switzerland is actively involved in peacekeeping missions and the settlement of armed conflicts in the European space.

Permanent neutrality is a principle of Swiss foreign policy. It is a generating source of peace and stability in Europe and beyond. It ensures the country's independence and the inviolability of its territory. The Federal Constitution provides that the Federal Council and the Federal Assembly must take measures to safeguard Switzerland's neutrality. As the Constitution's authors intended, neutrality is not designated as a purpose of the Federation or as a foreign policy principle. It is represented as a means to an end. The policy of neutrality is a combination of all the measures a neutral state takes of its own accord to ensure the clarity and credibility of its permanent neutrality. The implementation of the neutral policy is determined according to the international context of the moment.

Switzerland is not devoid of ethnopolitical problems. The contradictions between the Swiss-speaking and German-speaking cantons of Switzerland have always been a source of disintegration tendencies, as these regions tend to adhere to different positions regarding both important (political integration) and minor issues (prohibition of the construction of minarets) that are adopted in referendums.

Despite the internal ethnocultural contradictions that are neutralized by the tools of direct democracy and the very consistent foreign policy of neutrality, Switzerland is attractive to the people of neighboring countries. Over the last decade, the population or political parties of several regions of neighboring states — France, Germany and Italy have expressed their desire to withdraw from their states and to join Switzerland on the rights of the new cantons. The author concludes that the policy of permanent neutrality of Switzerland, despite its transformation under modern conditions, is incompatible with the ethnopolitical integration of certain regions of Italy and Germany, which declared their desire to become parts of the Swiss Confederation on the rights of cantons, since such an integration can be regarded as an act of aggression.

Key words: neutrality, ethnopolitical integration, ethnopolitical disintegration, European Union, Switzerland.